

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Ludmily Valentové a soudců JUDr. Lenky Matyášové, Ph.D. a JUDr. Jakuba Camrdy, Ph.D. v právní věci žalobce: **SOLAR PROTECTION s.r.o.,** se sídlem Česká 283, PSČ 664 31, zastoupený Mgr. Jiřím Šebestou, advokátem se sídlem Brno, Čechyňská 16, PSČ 602 00, proti žalovanému: **Odvolací finanční ředitelství,** se sídlem Brno, Masarykova 31, PSČ 602 00, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 21. 3. 2013, č. j. 10 Af 559/2012 - 23,

takto:

I. Kasační stížnost se zamítá.

II. Žalovanému se nepřiznává náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

I.

Vymezení věci

[1] Včas podanou kasační stížností se žalobce (dále jen „stěžovatel“) domáhá zrušení shora označeného rozsudku Krajského soudu v Českých Budějovicích (dále jen „krajský soud“), kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí žalovaného ze dne 27. 8. 2012, č. j. 6192/12-1200, jímž bylo zamítnuto jeho odvolání proti rozhodnutí správce daně o zamítnutí stížnosti na postup plátce daně a toto rozhodnutí potvrzeno.

[2] Stěžovatel je společností vyrábějící a dodávající elektrickou energii z obnovitelného zdroje energie. Distributor, společnost E.ON Distribuce, a.s., se zavázala hradit stěžovateli výkupní cenu za vyrobenou elektrickou energii, nicméně tato nebyla uhrazena v plné výši,

neboť z výkupní ceny byla provedena srážka odvodu za elektřinu ze slunečního záření dle § 7a a násl. zákona č. 180/2005 Sb., o podpoře výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů energie a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále též „zákon č. 180/2005 Sb.“).

[3] Rozhodnutí žalovaného, které aprobovalo postup společnosti E.ON Distribuce, a.s., považoval stěžovatel za nezákonné, neboť bylo dle jeho názoru založeno na nesprávném právním závěru, že plátce daně postupoval správně, pokud stěžovateli z vyúčtované výkupní ceny dodané elektrické energie srazil částku odpovídající 26 % výkupní ceny. Stěžovatel uvedl, že právní úprava odvodu za elektřinu ze slunečního záření vložena do zákona o podpoře využívání obnovitelných zdrojů zákonem č. 402/2010 Sb., nemůže obstát vedle právní úpravy v zákoně dříve obsažené a i po novele zachované v § 6, zaručující zachování výše výkupních cen i pro elektřinu ze slunečního záření.

[4] Krajský soud se s argumentací stěžovatele neztotožnil, když ve světle nálezu Ústavního soudu ze dne 15. 5. 2012, sp. zn. Pl. ÚS 17/11 (220/2012 Sb., rozhodnutí Ústavního soudu jsou rovněž dostupná na internetové adrese nalus.usoud.cz) dospěl k závěru, že odvod za elektřinu ze slunečního záření nebyl stanoven v rozporu s právním řádem České republiky. Zákonné garance poskytnuté výrobcům elektřiny z obnovitelných zdrojů nebyly porušeny. Nedošlo k porušení ani dalších principů, a to důvěry v právo, zákazu retroaktivity, porušení principu přiměřenosti a rovnosti při zásazích do základních práv, nebylo porušeno základní právo na ochranu vlastnictví. Soud neshledal ani rozpor odvodu s ústavním pořádkem či protiprávnost výběru odvodu nebo protiprávní jednání distributora. Pokud finanční orgány postupovaly v souladu se zákonem, který byl Ústavním soudem hodnocen jako souladný s ústavním pořádkem, je dle krajského soudu rozhodnutí věcně správné. Krajský soud proto uzavřel, že rozhodnutí žalovaného bylo vydáno v souladu se zákonem, a proto podanou žalobu podle § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“) zamítl.

II.

Stručné shrnutí argumentů obsažených v kasační stížnosti

[5] Proti shora označenému rozsudku krajského soudu podal stěžovatel včasnou kasační stížnost, a to z důvodu tvrzené nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení ve smyslu § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

[6] Stěžovatel se domnívá, že změna výkupních cen provedena zákonem č. 402/2010 Sb. není automaticky aplikovatelná na všechny výrobce elektřiny ze slunečního záření se zařízeními uvedenými do provozu v období od 1. 1. 2009 do 31. 12. 2010. Nepokládá přitom za správné, že se krajský soud ve svém rozhodnutí nezabýval konkrétní věcí, ale že své rozhodnutí odůvodnil výlučně odkazem na výše uvedený nález Ústavního soudu.

[7] Ustanovení § 6 odst. 4 zákona č. 180/2005 Sb. totiž i před novelizací zákonem č. 402/2010 Sb. připouštělo, aby byly výkupní ceny sníženy i pod zákonem garantovaných 95 % hodnoty výkupných cen platných v době rozhodování o nové ceně. Takové mimořádné snížení však bylo možné pouze u těch výrobců elektřiny z obnovitelných zdrojů, u kterých bylo v době, v němž se o novém stanovení výkupních cen rozhoduje, dosaženo návratnosti investic kratší než 11 let. Ze zmíněných zákonných ustanovení, ale i

z výše uvedeného nálezu Ústavního soudu lze proto dle stěžovatele dovodit, že u těch výrobců elektřiny z obnovitelných zdrojů, u kterých nebylo dosaženo návratnosti investic v době kratší než 11 let, není na místě aplikovat nová ustanovení zákona č. 402/2010 Sb.

[8] Stěžovatel má rovněž za to, že uplatnění předmětného odvodu za elektřinu ze slunečního záření je nejen v rozporu s platným zákonem č. 180/2005 Sb., ale že je tento výklad zákona i v rozporu s unijním právem. Konkrétně pak v rozporu se Směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2009/28/ES ze dne 23. 4. 2009 o podpoře využívání energie z obnovitelných zdrojů a o změně a následném zrušení směrnic 2001/77/ES a 2003/30/ES (Úř. věst. L 140, 5. 6. 2009, s. 16 - 62, právní předpisy Evropské unie a další související dokumenty jsou dostupné na internetové adrese eur-lex.europa.eu).

[9] S ohledem na tyto skutečnosti proto stěžovatel navrhl, aby zdejší soud zrušil rozsudek krajského soudu ze dne 21. 3. 2013, č. j. 10 Af 559/2012 - 23 i jemu předcházející rozhodnutí žalovaného i Finančního úřadu v Českých Budějovicích a věc vrátil k dalšímu řízení příslušnému finančnímu úřadu, případně aby zvážil přerušení probíhajícího soudního řízení, za účelem předložení předběžné otázky Soudnímu dvoru Evropské unie (dále jen „Soudní dvůr“).

III.

Stručné shrnutí vyjádření žalovaného ke kasační stížnosti

[10] Žalovaný se ve svém vyjádření ztotožnil se závěry krajského soudu a uvedl, že pokud je správním orgánům obou stupňů vytýkáno to, že postupovaly v souladu se zákonnou úpravou, nicméně v rozporu s ústavními principy, je tento závěr nutno odmítnout, a to zejména za situace, kdy samotné normativní vyjádření umožňuje nepochybný a jednoznačný gramatický výklad. V daném případě tedy ani nedošlo ke konkurenci výkladových metod právní normy, aby tak alespoň do úvahy přicházel test proporcionality ústavně šetrného výkladu normy. Pro orgány moci výkonné je tak dle žalovaného nutno zcela odmítnout možné spekulativní úvahy o protiústavnosti jednotlivých a explicitních ustanovení zákonů, a to až do té doby, než jsou tato pro protiústavnost zrušena. Žalovaný proto trvá na tom, že kasační stížnost, resp. důvody, které v této kasační stížnosti stěžovatel v doplnění uvádí na podporu svých tvrzení, jsou irelevantní, a proto navrhuje, aby Nejvyšší správní soud ve smyslu § 110 odst. 1 *in fine* s. ř. s. tuto kasační stížnost svým rozsudkem jako nedůvodnou zamítl.

IV.

Právní hodnocení Nejvyššího správního soudu

[11] Stěžovatel se včas podanou kasační stížností (§ 106 odst. 2 s. ř. s.) domáhá přezkumu rozhodnutí krajského soudu, které vzešlo z řízení, jehož byl účastníkem (§ 102 s. ř. s.), jeho kasační stížnost splňuje zákonné náležitosti (§ 106 odst. 1 s. ř. s.) a je zastoupen advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.). Nejvyšší správní soud proto neshledal žádné důvody pro nepřípustnost kasační stížnosti.

[12] Nejvyšší správní soud přezkoumal kasační stížností napadený rozsudek v souladu s ustanovením § 109 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které stěžovatel ve své kasační

stížnosti uplatnil. Neshledal přitom v dosavadním řízení vady podle § 109 odst. 4 s. ř. s., k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

[13] Kasační stížnost není důvodná.

IV. A.

K odvodu za elektřinu ze slunečního záření

[14] Ve vztahu k tvrzením obsaženým v kasační stížnosti stěžovatele Nevyšší správní soud uvádí následující. S ohledem na skutečnost, že se argumentace stěžovatele v řízení před krajským soudem omezila pouze na obecná tvrzení o protiústavnosti právní úpravy obsažené v § 7a a násl. zákona č. 180/2005 Sb., považuje zdejší soud za zcela dostatečné, pokud krajský soud v napadeném rozhodnutí plně odkázal na právní názor vyplývající z výše uvedeného nálezu Ústavního soudu. Ústavní soud se v něm totiž zabýval ústavní konformitou odvodu za elektřinu ze slunečního záření z pohledu jak zákazu retroaktivity, tak principu ochrany legitimního očekávání a principu rovnosti. Dospěl přitom k závěru, že právní úprava odvodu za elektřinu ze slunečního záření je v souladu s ústavním pořádkem České republiky.

[15] S ohledem na skutečnost, že v rámci abstraktní kontroly ústavnosti nelze předvídat všechny myslitelné situace, které můžou nastat v souvislosti s aplikací právního předpisu, Ústavní soud v závěru odůvodnění výše uvedeného nálezu připustil, že nelze vyloučit, že v individuálních případech dolehne některé z napadených ustanovení na výrobce jako likvidační či zasahující samotnou majetkovou podstatu výrobce v rozporu s článkem 11 Listiny. K tomu však zdejší soud poznamenává, že stěžovateli nic nebránilo, aby na specifičnost své situace odkázal již v řízení před krajským soudem, nicméně tak přesto neučinil a proto nelze mít za to, že na něho takovýto (slovy Ústavního soudu) „rdousící“ účinek odvod za elektřinu ze slunečního záření skutečně má. Žádné skutečnosti svědčící o likvidačním efektu § 7a a násl. zákona č. 180/2005 Sb. na jeho postavení konečně stěžovatel neuplatnil ani v kasační stížnosti.

[16] Stěžejním argumentem stěžovatele tak zůstává námitka, že odvod za elektřinu ze slunečního záření vztahující se na zařízení uvedená do provozu v období od 1. 1. 2009 do 31. 12. 2010 lze aplikovat pouze na ty výrobce, u nichž bylo dosaženo návratnosti investic v horizontu 11 let od uvedení zařízení do provozu. Právě u této skupiny výrobců elektřiny ze slunečního záření bylo totiž dle stěžovatele možné ještě před zavedením odvodu za elektřinu snížit výkupní cenu i pod zákonem garantovanou výši, a to na základě věty druhé § 6 odst. 4 zákona č. 180/2005 Sb., ve znění účinném od 20. 5. 2010. Jestliže tedy stěžovatel není výrobcem, který by spadal do skupiny výrobců, u nichž bylo dosaženo návratnosti investic v době kratší 11 let, pak bylo dle jeho názoru na místě, aby plátce daně nesrážel odvod z výkupní ceny elektřiny ve výši stanovené Energetickým regulačním úřadem (dále jen „ERÚ“). Jakkoliv stěžovatel v uvedené podobě tuto námitku v žalobě neuplatnil, jde o argumentaci podřaditelnou pod řádně uplatněný žalobní bod, dle něhož nelze na jeho případ aplikovat § 7a a násl. zákona č. 180/2005 Sb., ve znění zákona č. 402/2010 Sb. a proto se jí bude zdejší soud dále zabývat.

[17] Za zásadní pro posouzení námitek stěžovatele spatřuje Nejvyšší správní soud osvětlení důvodů, které zákonodárce vedly k přijetí věty druhé § 6 odst. 4 zákona č. 180/2005 Sb. a následnému zavedení odvodu za elektřinu ze slunečního záření.

Z důvodových zpráv k zákonům č. 137/2010 a 402/2010 Sb., jakož i z odůvodnění výše uvedeného nálezu Ústavního soudu, vyplývá, že důvodem pro zavedení přísnějších pravidel pro výkup elektřiny ze slunečního záření bylo snížení investičních nákladů na výstavbu solárních elektráren v letech 2009 a 2010 a omezené pravomoci ERÚ v oblasti podpory a provozování solárních elektráren (viz níže - bod 18). Prvním krokem k narovnání situace byla novela § 6 odst. 4 zákona č. 180/2005 Sb., která stanovila podmínku o minimální době návratnosti investic, za které je možné regulovat výši podpory o více než 5% ročně. Dle přechodných ustanovení zákona č. 137/2010 Sb. bylo nicméně posledně uvedené ustanovení možné aplikovat pouze na ty subjekty, které zahájily výrobu solární energie po nabytí účinnosti tohoto zákona, tj. od 1. 1. 2011, a proto bylo nezbytné přijmout další opatření, které by umožnilo zohlednit snížení investičních nákladů na výstavbu solárních elektráren i u osob, který svou činnost zahájily v letech 2009 a 2010. Tímto opatřením byl právě zákon č. 402/2010 Sb., kterým byl zaveden odvod za elektřinu ze slunečního záření, jehož předmětem je elektřina vyrobená ze slunečního záření v zařízeních uvedených do provozu v období od 1. 1. 2009 do 31. 12. 2010.

[18] Příčinu problémů se stanovováním výkupních cen solární energie spočívající v tvrzené nemožnosti plynule reagovat na vývoj investičních nákladů na výstavbu solárních zařízení spatřuje zdejší soud ve větě první § 6 odst. 4 zákona č. 180/2005 Sb., která dle interpretace zastávané příslušnými orgány údajně neumožňovala stanovit výkupní cenu elektřiny pro nové zdroje solární energie ve výši, která by neodpovídala alespoň 95 % výkupní ceny hrazené již existujícím provozovatelům solárních zařízení. Tento výklad vedl v roce 2009 až k situaci, kdy pořizovací náklady na výstavbu solárních elektráren sice klesly údajně až o 40 %, nicméně § 6 odst. 4 zákona č. 180/2005 Sb. neumožňoval, aby byly výkupní ceny solární energie vyprodukované v těchto zařízeních sníženy o více než 5 % ve srovnání s předchozím obdobím. Řetězení výkupních cen solární energie a jejich určování v závislosti na výpočtech provedených v minulých letech tedy vedlo k situaci, kdy místo toho, aby byl při výpočtu nových výkupních cen aplikován pouze § 6 odst. 1 a 3 zákona č. 180/2005 Sb. (viz dále - bod 21), s tím, že věta první § 6 odst. 4 zákona č. 180/2005 Sb. se použije pouze na již etablovaná solární zařízení, u nichž již v minulosti výpočet dle § 6 odst. 1 a 3 zákona č. 180/2005 Sb. byl proveden, byla výkupní cena určována zcela nelogicky na základě propočtů nákladů, které na výstavbu solárních zařízení vynaložily subjekty, jež svoji činnost zahájily v minulosti a se zcela odlišnými investičními náklady.

[19] Při výkladu jakéhokoliv zákona je přitom nezbytné zohlednit, že v případě, kdy právní předpis umožňuje vícero možných interpretací, je třeba vybrat tu, která nejlépe odpovídá účelu a smyslu aplikovaného právního předpisu. Ani skutečnost, že výše uvedený výklad byl zastáván již zřejmě od samotného přijetí zákona č. 180/2005 Sb., přitom nebránila tomu, aby v okamžiku, kdy se tato interpretace ukázala v praxi zcela neudržitelnou, bylo přistoupeno k její změně. V situaci, kdy pro tuto změnu svědčily vážné důvody spočívající ve výrazně odlišné situaci na daném trhu, bylo ostatně povinnosti příslušných orgánů zabránit deformaci soutěžního prostředí a porušování právních předpisů týkajících se nedovolené veřejné podpory, a to zejména předpisů unijního práva.

[20] I když je totiž státní podpora rozvoje výroby energie z obnovitelných zdrojů v obecné rovině unijním právem dovolená (viz výše uvedené směrnice 2009/28/ES či 2001/77/ES), je totiž s ohledem na čl. 107 Smlouvy o fungování Evropské unie (bývalý článek 87 Smlouvy o založení Evropského společenství) třeba zvažovat, zda způsob, jakým

je zákon č. 180/2005 Sb. aplikován, není nepřiměřený cíli sledovanému předmětnou unijní legislativou [viz mj. *Pokyny Společenství ke státní podpoře na ochranu životního prostředí*, Úř. věst. C 82, 1. 4. 2008, s. 1 - 33 či rozsudek Soudu prvního stupně (nyní Tribunál) ze dne 12. 2. 2008, *BUPA a další v. Komise*, T-289/03, Recueil, s. II-81, bod 269; rozsudky Tribunálu jsou dostupné na adrese curia.europa.eu].

[21] Ustanovení § 6 zákona č. 180/2005 Sb. v odstavcích 1 a 3 upravuje, že při stanovení výkupních cen je třeba vycházet z odlišných nákladů na pořízení, připojení a provoz jednotlivých druhů zařízení včetně jejich časového vývoje. Výkupní ceny je třeba stanovit tak, aby pro zařízení uvedená do provozu po dni nabytí účinnosti tohoto zákona bylo při podpoře výkupními cenami dosaženo patnáctileté doby návratnosti investic a současně zůstala zachována výše výnosů za jednotku elektřiny z obnovitelných zdrojů při podpoře výkupními cenami po dobu 15 let od roku uvedení zařízení do provozu. S vědomím těchto garancí bylo třeba přistupovat i k výkladu věty první § 6 odst. 4 zákona č. 180/2005 Sb. Účel tohoto ustanovení je totiž třeba hledat toliko ve snaze poskytnout provozovatelům solárních zařízení ujištění, že v průběhu jejich podnikání nedojde k výrazným výkyvům ve výši výkupních cen poskytovaných jim za vyrobenou elektrickou energii. Takovéto ujištění může být pro potenciální zájemce o vstup na daný trh důležité kupř. při zvažování rizik vyplývajících z případného uzavření smluv o půjčce či úvěrů, nebo jiných závazků souvisejících s jejich případnou podnikatelskou činností. Aplikace věty první § 6 odst. 4 zákona č. 180/2005 Sb. i na zcela nově vybudovaná solární zařízení nicméně postrádá racionální odůvodnění a vede toliko k deformaci soutěžního prostředí, když kromě garancí daných provozovatelům solárních zařízení § 6 odst. 1 zákona č. 180/2005 Sb., je těmto subjektům kompenzována i částka, kterou na výstavbu solárního zařízení odlišně od svých předchůdců vůbec nevynaložily. Ustanovení věty první § 6 odst. 4 zákona č. 180/2005 Sb. je proto třeba vykládat tak, že se použije na stanovení výkupních cen za elektřinu z obnovitelných zdrojů pro ta zařízení, kterým již v minulosti výkupní cena postupem dle § 6 odst. 1 a 3 zákona byla nezávisle na větě první § 6 odst. 4 zákona stanovena a u kterých současně není výše poskytované veřejné podpory v rozporu s unijním právem.

[22] K posouzení námitky stěžovatele, že nespadá do skupiny výrobců, u nichž bylo dosaženo návratnosti investic v době kratší 11 let, a proto v jeho případě nebyla splněna podmínka stanovená ve větě druhé § 6 odst. 4 zákona č. 180/2005 Sb., je třeba přistoupit s vědomím výše uvedených skutečností, a to zejména s vědomím výkladu, který v rozhodné době příslušné orgány přisuzovaly větě první § 6 odst. 4 zákona č. 180/2005 Sb. Nelze přitom než připomenout, že při výkladu a aplikaci právních předpisů nelze pomíjet jejich účel a smysl, který však není možné hledat jen ve slovech a větách toho kterého předpisu [viz kupř. nález Ústavního soudu ze dne 13. 6. 2006, sp. zn. I. ÚS 50/03 (N 120/41 SbNU 499)]. Ustanovení věty druhé § 6 odst. 4 a § 7a a násl. zákona č. 180/2005 Sb. je třeba vykládat v jejich vzájemných souvislostech, přičemž je nezbytné zohlednit, že objektivním smyslem a účelem těchto ustanovení je snaha zabránit poskytování nepřiměřené veřejné podpory způsobené nesprávnou aplikací věty první § 6 odst. 4 zákona č. 180/2005 Sb.

[23] Pokud tedy stěžovatel tvrdí, že odvod za elektřinu ze slunečního záření mu byl vyměřen nezákonně, neboť tento postup je v rozporu s větou druhou § 6 odst. 4 zákona č. 180/2005 Sb., je tomu dle zdejšího soudu přesně naopak. Ustanovení věty druhé § 6 odst. 4 zákona č. 180/2005 Sb. nebylo dle přechodných ustanovení možné aplikovat na stanovení výkupních cen pro zdroje uvedené do provozu před 1. 1. 2011 a právě proto zákonodárce

přistoupil k přijetí zákona č. 402/2010 Sb., kterým došlo k zavedení odvodu za elektřinu ze slunečního záření pro ta zařízení, která svoji činnost zahájila v roce 2009 a 2010. Tj. v období, kdy výše poskytnuté podpory neodpovídala snížení investičních nákladů na výstavbu solárního zařízení a současně do úvahy nepřicházela ani aplikace věty druhé § 6 odst. 4 zákona č. 180/2005 Sb. Stěžovatelem předkládaná interpretace posledně uvedeného ustanovení tudíž zcela míjí smysl a účel předmětné právní úpravy, jímž je snaha o snížení nepřiměřené veřejné podpory i u těch provozovatelů solárních zařízení, mezi něž spadá i stěžovatel, kteří zahájili svoji činnost v letech 2009 a 2010, a to za výhodnějších podmínek než jejich předchůdci, a překlenutí aplikačních potíží způsobených větou první § 6 odst. 4 zákona 180/2005 Sb.

[24] Námitce stěžovatele přitom nelze přisvědčit ani z toho důvodu, že jakkoliv spolu sice ustanovení § 6 a 7a a násl. zákona č. 180/2005 Sb. navzájem úzce souvisejí, upravují dva zcela samostatné právní instituty. Zatímco § 6 upravuje způsob určování výkupních cen elektřiny vyrobené z obnovitelných zdrojů energie, § 7a upravuje odvod za elektřinu ze slunečního záření. Jedna se tak o institut, jehož aplikace je zcela nezávislá na aplikaci § 6 zákona č. 180/2005 Sb. představující projev fiskální politiky státu v oblasti podnikání s elektřinou pocházející z obnovitelných zdrojů energie. V určitých případech sice aplikace § 7a a násl. zákona č. 180/2005 Sb. může na poplatníka odvodu dopadnout nepřípustným způsobem dosahujícím v konečném důsledku i protiústavní dimenze, nicméně musí se jednat o protiústavnost, jak ji chápe Ústavní soud ve výše uvedeném nálezu. Tj. protiústavnost, která přímo ohrožuje stěžovatele v jeho další existenci. V těchto případech je pak nicméně na místě, aby příslušné orgány přistoupily k aplikaci zákona způsobem, který zabrání případným likvidačním důsledkům aplikace ustanovení § 7a a násl. zákona č. 180/2005 Sb., a to případně i způsobem navrhovaným Ústavním soudem, tj. výběrem odvodu „výběrem“, nikoliv „srážkou“, aby mohl být daňovému poplatníkovi umožněn přístup k institutům posečkání, rozložení úhrady daně na splátky či prodloužení lhůty, tj. nikoliv způsobem, který poplatníkům tohoto odvodu umožní zcela se vyhnout jeho placení. Nelze přitom než opětovně uvést, že stěžovatel v žádné fázi správního ani soudního řízení likvidačním účinkem odvodu za elektřinu ze slunečního záření neargumentoval. S ohledem na tyto skutečnosti proto považuje zdejší soud postup žalovaného i krajského soudu za souladný se zákonem, přičemž pro vyhovění námitce stěžovatele neshledal žádné důvody.

IV. B.

K tvrzenému rozporu vnitrostátní právní úpravy s unijním právem

[25] Stěžovatel v kasační stížnosti dále namítal, že uplatnění odvodu za elektřinu ze slunečního záření je nejen v rozporu se zákonem č. 180/2005 Sb., ale i se směrnicí 2009/28/ES. Tato směrnice stanoví společný rámec pro podporu energie z obnovitelných zdrojů a je pro Českou republiku závazná a určující i pro výklad právních předpisů vydaných na jejím základě. Výklad zákona č. 180/2005 Sb., který by znamenal popření zákonem zajišťované stability právní úpravy podpory výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů, je přitom dle stěžovatele v příkrém rozporu se základním cílem směrnice

2009/28/ES. Navrhuje proto, aby kasační soud zvážil přerušení soudního řízení za účelem předložení předběžné otázky k rozhodnutí Soudnímu dvoru.

[26] Nejvyšší správní soud k posledně uvedenému sděluje, že z pohledu přezkumu napadeného rozhodnutí kasačním soudem se nejedná o právní důvod, který by stěžovatel uplatnil v řízení před krajským soudem. Takový důvod kasační stížnosti je proto dle § 104 odst. 4 s. ř. s. nepřípustný. Žalobní řízení spočívá na zásadě dispoziční a bylo pouze na stěžovateli, aby v žalobě jasně specifikoval, z jakých právních důvodů považuje rozhodnutí správního orgánu za nezákonné nebo nicotné. Ze soudního spisu přitom vyplývá, že nesoulad vnitrostátní právní úpravy odvodu za elektřinu ze slunečního záření se směrnicí 2009/28/ES stěžovatel v řízení před krajským soudem ani v obecné rovině nenamítal.

[27] Aplikace ustanovení § 104 odst. 4 s. ř. s. na souzenou věc přitom není ani v rozporu s unijním právem, když v tomto ohledu je nezbytné připomenout, že podle *zásady loajální spolupráce* uvedené v článku 4 odst. 3 Smlouvy o Evropské unii zajišťují soudní ochranu práv plynoucích z unijního práva vnitrostátní soudy jednotlivých členských států. Při neexistenci unijní právní úpravy v této oblasti přitom přísluší vnitrostátnímu právnímu řádu každého členského státu, aby upravil procesní podmínky soudních řízení určených k zajištění ochrany práv, která procesním subjektům vyplývají z unijního práva. Tyto procesní podmínky přitom nesmějí být méně příznivé než ty, které se týkají obdobných řízení na základě vnitrostátního práva (*zásada rovnocennosti*), a nesmějí v praxi znemožňovat nebo nadměrně ztěžovat výkon práv přiznaných unijním právem (*zásada efektivity*) (viz zejména rozsudky Soudního dvora ze dne 14. 12. 1995, *Peterbroeck*, C-312/93, Recueil, s. I-4599, bod 12; ze dne 20. 9. 2001, *Courage a Crehan*, C-453/99, Recueil, s. I-6297, bod 29; ze dne 19. 6. 2003, *Eribrand*, C-467/01, Recueil, s. I-6471, bod 62).

[28] Za stěžejní pro posouzení souladu vnitrostátní právní úpravy zakazující vznášení novot v řízení o kasačním opravném prostředku s unijním právem, jako je ustanovení § 104 odst. 4 s. ř. s., považuje zdejší soud rozhodnutí Soudního dvora ze dne 14. 12. 1995, *Van Schijndel*, C-430/93, Recueil, s. I-4705. V tomto rozsudku měl Soudní dvůr možnost vyjádřit se, zda *zásada efektivity* unijního práva vyžaduje, aby vnitrostátní soud neaplikoval právní předpis zakazující uplatňování nových argumentů v řízení před kasačním soudem a dospěl k závěru, že takováto právní úprava v rozporu s unijním právem není. Uvedl, že *„[t]ento princip reflektuje pojetí převažující ve většině členských států ohledně vztahu mezi státem a jednotlivcem, chrání právo na obhajobu, a zaručuje řádné vedení procesu zejména tím, že brání průtahům vznikajícím v souvislosti s přezkoumáváním nových námitek. […] Právo Společenství nepožaduje po národních soudech, aby vznášely z moci úřední aspekty týkající se jeho porušení, pokud by přezkum takových aspektů nutil soudy opustit pasivní roli, tím, že by šly nad rámec sporu definovaný účastníky řízení a že by se zabývaly skutečnostmi jinými než těmi, na kterých účastník řízení, se zájmem na aplikaci těchto ustanovení, zakládá svůj nárok.“* (body 21 a 22; překlad Nejvyššího správního soudu)

[29] Platí-li tedy, že kasační stížnost není přípustná, opírá-li se jen o důvody, které stěžovatel neuplatnil včas v řízení před krajským soudem (§ 104 odst. 4 s. ř. s.), pak za daného stavu Nejvyšší správní soud konstatuje, že kasační stížnost je v části tvrzení, podle níž je ustanovení § 7a a násl. zákona č. 180/2005 Sb. v rozporu se směrnicí 2009/28/ES, nutno odmítnout. Tento postup je přitom dle ustálené judikatury Soudního dvora v souladu s unijním právem a Nejvyšší správní soud proto dospěl k závěru,

že v daném případě jsou splněny podmínky pro uplatnění výjimky z povinnosti Nejvyššího správního soudu předložit Soudnímu dvoru předběžnou otázku týkající se souladu ustanovení § 104 odst. 4 s. ř. s. s unijním právem, resp. jeho aplikace v návaznosti na požadavek efektivní soudní ochrany při vymáhání unijního práva (*acte éclairé* - rozsudek Soudního dvora ze dne 29. 2. 1984, *CILFIT*, 77/83, Recueil, s. 1257). Z těchto důvodu proto Nejvyšší správní soud k předložení předběžné otázky Soudnímu dvoru nepřistoupil.

V.

Závěr a náklady řízení

[30] Nejvyšší správní soud ze shora uvedených důvodů dospěl k závěru, že kasační stížnost stěžovatele není důvodná, a proto ji jako nedůvodnou zamítl.

[31] Nejvyšší správní soud ve věci rozhodl v souladu s ustanovením § 109 odst. 2 s. ř. s., podle něhož rozhoduje Nejvyšší správní soud o kasační stížnosti zpravidla bez jednání, když neshledal důvody pro jeho nařízení.

[32] O náhradě nákladů řízení rozhodl Nejvyšší správní soud na základě § 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s. Účastník, který měl ve věci plný úspěch, má právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Stěžovatel v řízení úspěch neměl a žalovanému žádné náklady s tímto řízením nad rámec běžné činnosti nevznikly, takže mu Nejvyšší správní soud náhradu nákladů řízení nepřiznal.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e n í** opravný prostředek přípustný.

V Brně dne 24. června 2013

JUDr. Ludmila Valentová
předsedkyně senátu